

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2011
6. volební období*

103.

USNESENÍ

*výboru pro evropské záležitosti
z 15. schůze konané dne 26. května 2011*

ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050 /kód dokumentu 7505/11, KOM(2011) 112 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra životního prostředí PhDr. Ivo Hlaváče, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jiřího Zemánka a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jiří Zemánek v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050

KOM(2011) 112 v konečném znění, kód Rady 7505/11

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
15. 3. 2011
- **Datum projednání ve VEZ:**
7. 4. 2011 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 14. 4. 2011, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 26. 4. 2011 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Dokument není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050 je jedním ze tří základních dokumentů stěžejní iniciativy strategie Evropa 2020. Tato iniciativa je nazvaná „Evropa účinněji využívající zdroje“ a její součástí jsou další dva dokumenty, a to bílá kniha o dopravě a plán pro energetickou účinnost. Účelem sdělení je stanovení časového rámce pro snižování emisí skleníkových plynů do roku 2050, kdy by mělo dojít k 80% až 95% snížení těchto emisí v porovnání se stavem v roce 1990. Konkrétní cíle jsou stanoveny pro jednotlivá odvětví (např. energetika, průmysl, doprava, zemědělství, atd.). Sdělení obsahuje opatření, jak těchto cílů dosáhnout s přiměřenými náklady. Toto sdělení je klíčovým dokumentem, jenž je základem pro vypracování dalších iniciativ a plánů Evropské komise, jako například energetického plánu do roku 2050 nebo bílé knihy o dopravě.

- **Obsah a dopad:**

Sdělení stanovuje několik mezníků pro přechod na nízkouhlíkové hospodářství, jenž představuje snížení emisí v roce 2050 o 80 % oproti roku 1990. Podle analýzy, kterou provedla Komise, je nákladově efektivním způsobem možné snížit emise skleníkových plynů o 40 % k roku 2030, o 60 % k roku 2040 a již zmiňovaných 80 % k roku 2050. Nicméně k naplnění tohoto cíle je nezbytné snížit emise skleníkových plynů do roku 2020 o 25 % oproti roku 1990, přičemž v současné době platný cíl Evropské unie je 20 %. Podle provedené analýzy je 25% cíl snížení emisí možné dosáhnout v případě, že Evropská unie splní svoje cíle týkající se energetické účinnosti a plně provede tzv. klimaticko-energetický legislativní balíček, jenž stanovuje opatření do roku 2020. Takto stanovené cíle znamenají, že od roku 1990 do roku 2010 by se emise snižovaly v průměru o 1 % ročně, od roku 2020 do roku 2030 o 1,5 % ročně a od roku 2030 do roku 2050 o 2 % ročně. Podle odhadů obsažených ve sdělení, klesly emise skleníkových plynů (včetně letecké dopravy) od roku 1990 do roku 2009 o 16 %. V případě, že budou dodržena v současné době platná opatření, by pro členské státy Evropské unie, neměl být problém dosáhnout stanovených cílů. Nicméně problematické zřejmě bude dosažení 20% cíle zlepšení energetické účinnosti do roku 2020.

Splnění stanovených cílů bude samozřejmě znamenat také zvýšení nákladů na přechod k nízkouhlíkovému hospodářství. V současné době tvoří investice 19 % HDP EU, přičemž by mělo dojít k jejich navýšení o 1,5 % ročně, což představuje podle odhadů Komise 270 miliard € ročně. Jedná se o úroveň investic, jež přibližně odpovídá úrovni před začátkem hospodářské krize, nicméně část těchto dodatečných investic by se měla vrátit v podobě úspor za dovoz ropy a plynu. Podle informací uvedených ve sdělení by hodnota úspor měla představovat částku od 175 miliard do 320 miliard €. Pozitivem by mělo být i to, že investice zůstanou na půdě Evropské unie na rozdíl od plateb za ropu a plyn, které plynou zejména do třetích zemí. V důsledku tohoto dojde také ke snížení závislosti zemí Evropské unie na dovozu těchto primárních surovin. Dále je nutné uvést, že investice do nízkouhlíkového hospodářství by měly mít pozitivní vliv na další politiky Evropské unie jako například dopravu (v podobě rozvoje hybridních automobilů) a energetiku (v podobě tzv. inteligentních sítí), což bude mít pozitivní vliv i na ochranu životního prostředí. Další pozitivum zavedení nízkouhlíkového hospodářství by se mělo projevit v oblasti zaměstnanosti, a to prostřednictvím vytvoření nových pracovních míst, např. ve výrobě energie z obnovitelných zdrojů nebo v oblasti stavebnictví (zateplování budov).

Komise se ve svém sdělení zabývá možnostmi snižování emisí skleníkových plynů v rámci jednotlivých odvětví. Při vypracování tohoto sdělení Komise vycházela z analýzy rozdílných scénářů, v rámci kterých uplatnila odlišné předpoklady tempa technologické inovace a cen fosilních paliv. Základní odvětví, která Komise zkoumala, jsou: energetika, průmysl, doprava (včetně dopravy letecké, kromě dopravy námořní), stavebnictví zemědělství a lesnictví. Sdělení konkrétně popisuje jednotlivá odvětví, která budou popsána následně:

1. Energetika

Cílem v rámci této oblasti je, aby v roce 2050 byla elektřina vyráběna zcela bez emisí CO₂, případně by mohla částečně nahradit používání fosilních paliv v dopravě a teplárenství. Možný postup tzv. dekarbonizace by měl být stanoven prostřednictvím energetického plánu pro rok 2050, který bude vycházet z již zmiňované strategie Evropa 2020 a ze zavedené energetické politiky Evropské unie. Svoji roli v zavedení nízkouhlíkového hospodářství bude zastávat také systém Evropské unie pro obchodování s emisemi. Je možné, že bude třeba zasáhnout do tohoto systému ve

smyslu zrušení nebo snížení počtu povolenek, se kterými budou členské státy obchodovat od roku 2013, a to s cílem udržení hodnoty povolenek.

2. Doprava

V rámci této politiky má dojít k přechodu k efektivnějším a udržitelnějším dopravním systémům. Tohoto cíle má být dosaženo prostřednictvím zvýšení účinnosti vozidel (nové motory, materiály a konstrukce), používání energií šetrnějších k životnímu prostředí (nová paliva a pohonné systémy) a lepšího a bezpečnějšího využití sítí (efektivnější informační a komunikační systémy). Konkrétní opatření týkající se dopravy přináší navržená bílá kniha o dopravě.

3. Stavebnictví

Stavebnictví umožňuje nízkonákladové a krátkodobé možnosti k snižování emisí skleníkových plynů, a to zejména prostřednictvím zlepšení energetické náročnosti budov. Podle analýzy Komise by mohlo dojít v této oblasti do roku 2050 až k 90% snížení emisí oproti roku 1990. V rámci této problematiky by měla Komise představit do konce roku 2011 sdělení o udržitelné výstavbě, jež má stanovit strategii pro zvýšení konkurenceschopnosti ve stavebnictví a současně zlepšit jeho vliv na životní prostředí. Obecným problémem stavebnictví nebude stavba nových budov, které by měly splňovat energetické standardy, ale přestavba stávajících budov. I v rámci stavebnictví by mělo dojít k přesunu spotřeby energie směrem k nízkouhlíkové výrobě elektřiny, a to například prostřednictvím využívání tepelných čerpadel a akumulátorů. Také by mělo dojít k přesunu směrem k energii z obnovitelných zdrojů energie, například solárnímu vytápění, bioplynu nebo biomase.

4. Průmysl

Z rozboru Komise vyplývá, že v rámci tohoto sektoru je možné snížit produkci skleníkových plynů o 83 % až 87 % do roku 2050 oproti stavu v roce 1990. Tento cíl by měl být dosažen prostřednictvím uplatnění novějších průmyslových postupů, zařízení účinněji využívajících zdroje a energii, vyšší míry recyklace a technologií pro omezování emisí jiných než CO₂. S dosažením stanoveného cíle v tomto odvětví úzce souvisí také technologie, jež je v současné době pouze testována, a to geologické zachycování a ukládání uhlíku. Tato technologie je důležitá, aby byly dosaženy cíle například v oblasti ocelářského a cementářského průmyslu. Sdělení uvádí, že obzvláště pro energeticky náročná odvětví bude důležité sledovat jejich konkurenceschopnost, a to ve vztahu ke třetím zemím, a v případě nutnosti přijmout potřebná opatření. Komise bude klást důraz na to, aby se v Evropské unii udržela silná průmyslová základna.

5. Zemědělství a lesnictví

V rámci zemědělství by mělo dojít ke snižování emisí jiných plynů než CO₂, a to o 42 % až 49 % oproti roku 1990. Mezi opatření v rámci tohoto sektoru by mělo patřit například udržitelné zvyšování účinnosti, efektivnější využívání hnojiv, výroba bioplynu z organického hnoje, lepší nakládání se statkovými hnojivy, lepší krmiva a lepší produktivita chovu atd. Tato opatření budou dále rozvinuta v rámci připravovaných předpisů týkajících se společné zemědělské politiky v roce 2013.

Také je nutno zmínit globální rozměr snižování emisí skleníkových plynů. Členské státy Evropské unie vypouštějí přibližně 10 % celosvětových emisí. Z uvedeného vyplývá nutnost nalezení celosvětového konsensu při řešení tohoto problému. V rámci mezinárodního měřítka je Evropská unie nadále odhodlána být leaderem dalších vyjednávání. Příští jednání o klimatických změnách, tzv. COP 17 by se mělo uskutečnit v prosinci 2011 v jihoafrickém Durbanu.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR vnímá předmětné sdělení jako základ pro budoucí diskusi týkající se snižování emisí skleníkových plynů na domácí i evropské úrovni. Vláda ČR zastává názor, na základě kterého by přechod k nízkouhlíkové ekonomice měl odrážet potenciál jednotlivých členských států Evropské unie. Podle vlády ČR by cílem České republiky měl být vyvážený energetický mix, v rámci kterého by měla mít svoje místo také jaderná energie, přičemž by nemělo dojít k prodlužování životnosti zastaralých uhelných elektráren. Základem pro dosažení cílů stanovených ve sdělení je zvyšování energetické účinnosti, jež představuje významný potenciál úspor. Česká republika zastává názor, že oblast výzkumu, vývoje a inovací je zásadní oblastí pro budoucí rozvoj. Tyto oblasti by měly být zaměřeny na nízko-emisní technologie a jejich aplikaci v praxi (např. sektor dopravy – elektromobily a sektor moderních energetických sítí a infrastruktury – tzv. inteligentní sítě atd.). Za klíčové vláda ČR považuje zachování konkurenceschopnosti domácího a evropského průmyslu, a proto požaduje, aby se analýza Komise podrobněji zaměřila na dopady na různá odvětví průmyslu. Analýza by se také měla zaměřit na opatření týkající se dostupnosti surovinových zdrojů a dopadů na surovinovou bezpečnost. Vláda ČR by uvítala další rozpracování možných makroekonomických a fiskálních dopadů na ekonomiku Evropské unie.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Plénium Evropského parlamentu se návrhem doposud nezabývalo. Projednáváním tohoto návrhu byl pověřen Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin. Návrhem se bude zabývat také Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, Výbor pro dopravu a cestovní ruch a Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů.

Komise představila sdělení týkající se Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050 na Radě pro životní prostředí, jež se konala dne 14. března 2011. Závěry k tomuto dokumentu by měly být projednány a přijaty na Radě pro životní prostředí dne 17. června 2011.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050;
2. **s c h v a l u j e** rámcovou pozici vlády ČR ze dne 14. dubna 2011 k tomuto návrhu;
3. **ž á d á v l á d u**, aby ho informovala o dalším průběhu jednání týkajících se oblasti snižování emisí skleníkových plynů v orgánech Rady.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jiří Zemánek v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru